

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Giltig från: 2026-02-17

Innehållsansvar: Anders Bengtsson Lundqvist, (andlu), Överläkare

Giltig till: 2028-02-16

Granskad av: Anders Bengtsson Lundqvist, (andlu), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jern1), Chefläkare

Pneumoni – mikrobiologisk provtagning

(Ingår i pneumoniprocessen SÄS)

Sammanfattning

Vid inläggning p.g.a. lunginflammation ska prover tas för att fastställa orsak och möjliggöra optimal antibiotikabehandling. Hur mycket diagnostik som är motiverat avgörs av klinisk situation t.ex. sjukdomens allvarlighetsgrad.

Förändringar sedan föregående version

Redaktionella ändringar samt aktualisering av innehåll.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förändringar sedan föregående version	1
Förutsättningar	1
Genomförande	2
Odlingar	2
Antigentest	2
PCR-diagnostik vid pneumoni	2
Terapisvikt	4
Dokumentation i Melior	4
Dokumentinformation	5

Förutsättningar

Lunginflammation är en sjukdom som ibland orsakar ett allvarligt förlopp och som orsakas av olika mikroorganismer med olika känslighet för antibiotika. Det är därför angeläget att så långt det är möjligt åtgärder vidtas för att fastställa etiologisk diagnos i varje enskilt fall.

Genomförande

Odlingar

Blododling (2 flaskpar i ett stick) ska tas på alla vuxna patienter på SÄS som läggs in på misstanke om pneumoni och även på barn före intravenös behandling. Ta prover till kem lab först vid samma stick så minskas risken för föroreningar i blododlingsflaskorna.

Nasopharynxodling ska tas på alla vuxna patienter, som läggs in på SÄS på misstanke om pneumoni, men inte på barn. Odlingen ska tas på den mottagning som lägger in patienten, oftast akutmottagningen.

Sputumodling tas inte generellt men kan ordinerar av läkare efter individuell bedömning. Fysioterapeut kan bistå för provtagning vid behov.

Allmänna odlingar skickas till mikrobiologen i Borås.

Antigentest

Antigentest i urin av pneumokocker och legionella tas på alla patienter som läggs på IVA med pneumoni. På övriga patienter tas antigen test för pneumokocker och legionella vid klinisk misstanke om legionella eller på ordination efter individuell bedömning av läkare.

Provet skickas till mikrobiologen i Borås.

PCR-diagnostik vid pneumoni

Indikation för provtagning	
Influenza, RS-virus och SARS-CoV-2 (Luftvägspanel)	Vid inläggning och pågående tecken på luftvägsinfektion
Luftvägsblock virus inklusive Mycoplasma Chlamydia pneumoniae	Övervägs vid intensivvård. För övrigt vid misstänkt atypisk pneumoni efter individuell bedömning.
Atypiska luftvägsbakterier	Alla med samhällsförvärd pneumoni på IVA Misstanke om mycoplasma legionella eller psittacos
Francisella tularensis	Klinisk misstanke

Lokal för provtagning	
Luftvägspanel	Nph, svalg, sputum eller BAL
Luftvägsblock	Nph och svalg eller sputum eller BAL
Atypiska luftvägsbakterier	Bakre svalgvägg, sputum eller BAL
Francisella tularensis	Sputum eller BAL

Länkar till provtagningsinstruktioner
Allmänt
Influensa, RS-virus och SARS-CoV-2
Luftvägsblock virus
Atypiska luftvägsbakterier
Tularemi

Remiss		Frågeställning
Luftvägspanel	Mikrobiologen SÄS Ange om det är akut	Influensa, RS-virus och SARS-CoV-2
Atypiska luftvägsbakterier	Mikrobiologen SÄS	Mycoplasma Chlamydia Legionella
Luftvägsblock	Virologlab SU	Mycoplasma, Chlamydiaa pneumoniae och luftvägsvirus inklusive influensa
Remiss för speciell diagnostik	Folkhälsomyndigheten	Francisella tularensis

Terapisvikt

Diagnostik att överväga	
Förnyade allmänna odlingar	Sputum och bronksköljvätska
Legionellaodling	Sputum/ BAL
Pneumokockantigen Legionellaantigen	urin
Atypiska luftvägsbakterier PCR	Sputum, svalg, npH, BAL
Luftvägsblock PCR	Sputum, svalg, npH, BAL
Pneumocystis jirovecii PCR	Sputum BAL
Betaglukan vid immunbrist (oftast positiv vid Pneumocystis)	Serum
Tuberkulos Odling direktprep och PCR	Sputum, BAL

Dokumentation i Melior

Dokumentation att provtagning är ordinerad respektive utförd sker under aktiviteten *Planering* under rubriken *Mikrobiologisk provtagning*. Här kan man också föra in positiva provsvar

Exempel:

2022-02-25 08:36	PLANERING Infektionsavdelning (infa)		
	2022-02-25 08:36 / ÖI Lundqvist, Anders	Läk	(sign andlu)
	andlu		
Planeringens fakta uppd/kontr	2022-02-25 08:36:44		
Inskrivning	Ja		
Inskrivningsorsak	Pneumoni		
Preliminärt utskrivningsdatum	2022-02-28		
Smittorisk under vårdtillf.	Hosta		
Skyddsutrustning används	Ja, verifierad smitta enl basala hygien o klädregler		
Placering/restriktioner	Enkelrum m toalett/dusch		
TTX / Telemetri	Inte aktuellt		
Optimerat flöde	Pneumoni		
Standardvårdplan	Pneumoni / covid-19		
Länk till standardvårdplaner			
Kontroller	AF, Puls, BT, POX x 4 Temp x 2		
Provtagning	Enl Meliors labmodul		
Provtagning mikrobiologi	Blododling _____ utförd 220225 Luftvägsprov infl.+ RSV, Borås _____ 221225 POS för Influensa A Luftvägsprov SARS CoV-2 _____ 220225 NEG		

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Anders Lundqvist, överläkare/processledare, pneumoniprocessen, SÄS

Remissinstanser (utgåva 1)

Claes Henning, överläkare, mikrobiologen SÄS

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare, SÄS

Nyckelord

Pneumoni, mikrobiologi, bakterier, virus

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Anders Bengtsson Lundqvist, (andlu),
Överläkare

Granskad av: Anders Bengtsson Lundqvist, (andlu), Överläkare

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9614-1097948292-71

Version: 8.0

Giltig från: 2026-02-17

Giltig till: 2028-02-16